

Usarova Laylo Ibragimovna.

O'zbekiston-Finlandiy Pedagogika institut

O'zbek tili va adabiyoti kafedrası dotsenti.

Haqberdiyeva Gulchaman Akbar qizi.

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika

instituti .Filologiya fakulteti. O'zbek tili va

adabiyoti yo'nalishi 2-bosqich talabasi.

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O'tkir Hoshimovning mohir yozuvchi ekanligi, asarlarining tahlili, boshqa asarlardan ajralib tutuvchi xususiyatlari va asarlarining kitobxonlar uchun ahamiyatli tomonlari haqida ma'lumotlar keltirilgan.*

Kirish so'zlar: *Ijtimoiy muammolar, hikoyalari va romonlari,psixologik chuqurlik, zamonaviy muammolar.*

O'tkir Hoshimov - o'zbek adabiyotining mohir yozuvchisidir. Uning asarlari nafaqat o'zbek tilida, balki mamlakatimiz madaniyatida ham muhim o'rin tutadi. U hayot va insoniy tuyg'ular, shuningdek, jamiyatdagi muammolarni o'z asarlarida chuqur tahlil qiladi.

Asarlarining xususiyatlari O'tkir Hoshimov asarlarida quyidagi asosiy xususiyatlarni ko'rish mumkin: U o'z asarlarida jamiyatdagi noxush vaziyatlar, ijtimoiy adolatsizliklar haqida so'zlaydi. Bu esa uni o'quvchiga qiziqarli va muhim qiladi. Hoshimov yozgan qahramonlar orqali insonlar o'rtasidagi munosabatlar, sevgining qiyinchiliklari va umidlarni aks ettiradi. Uning asarlarida boy va rang-barang lug'at qo'llanilsa-da, bu o'quvchiga tushunarli va yaqqol ifodalanadi. Muallifning ta'siri O'tkir Hoshimov o'z davrining zamonaviy yozuvchilariga ta'sir ko'rsatgan. U o'zining yozma uslubi va temalari bilan ko'plab yosh adiblarni ilhomlantirgan. Uning asarlari o'zbek milliy adabiyotida alohida o'rin tutadi va ko'plab nashrlar va tadbirlarda muhokama qilinadi.

Ushbu qarashlarni inobatga olgan holda, mustaqilligimizni dastlabki yillaridan boshlab yosh avlod ta'lim va tarbiyasiga jiddiy e'tibor qaratila boshlandi. Shu kundan e'tiboran Birinchi prezidentimiz I.A.Karimov takidlaganlaridek: "Buyuk ma'naviyatimizni tiklash va yanada yuksaltirish, milliy ta'lim-tarbiya tizimini takomillashtirish, uning milliy zaminini mustahkamlash, zamon talablari bilan uyg'unlashtirish asosida, jahon andozalari va ko'nikmalari darajasiga chiqarish maqsadiga katta ahamiyat berib kelinmoqda" (Karimov A. 1997: 5). O'tkir Hoshimov asarlari tahlili: Temalar va obrazlar O'tkir Hoshimov - o'zbek adabiyotining muhim namoyandalaridan biri bo'lib, uning asarlari inson sababdan kelajak uchun tanlov qilish, ma'naviy qadriyatlar va shaxsiy umidlarni qamrab oladi. O'tkir Hoshimov asarlarining ahamiyati Uning asarlarini quyidagi jihatlari bilan baholash mumkin: Hoshimov o'z asarlarida o'zbek jamiyatini, uning ijtimoiy- iqtisodiy va madaniy tabiatini chuqur o'rganadi. Bu asarlar zamon va makon haqidagi tasavvurlarni o'z ichiga oladi. Qahramon kengligi:U yaratgan qahramonlar hayotiy muammolar bilan kurashadi, bu esa o'quvchilarda empatiya uyg'otadi. Har bir qahramon o'z yo'lini topishda qiyinchiliklarga duch keladi. - Psixologik chuqurlik: O'tkir Hoshimov asarlarida qahramonlarning ichki dunyosi, hissiyotlari va psixologik holatlari juda detallangan. Ularning ichki mufakkirlik jarayoni, o'z-o'zini kashf etishi ko'rsatiladi. - Madaniy meros: Hoshimovning asarlarini o'qish orqali o'zbek madaniyati, an'analar va urf-odatlari bilan tanishish mumkin. U muhim mashg'ulotlar va qadriyatlarni o'z asarlarida aks ettirgan. - Zamonaviy muammolar: Yozuvchining asarlari zamon bilan bog'liq muammolarni bo'yicha fikr yuritadi. Bu uning asarlarini dolzarbligini saqlaydi. O'tkir Hoshimovning asarlari o'zbek adabiyotida qadr- qimmatga ega bo'lib, o'z jihatlari bilan o'quvchilarga yangi fikr va hissiyotlarni taqdim etadi. Adabiyotshunos Abdug`afir Rasulov o`zining "Ardoqli adib" asarida "O'tkir Hoshimov inson, iste'dodli yozuvchi, lavozimdagi rasmiy shaxs. Aqlli, dono inson... U – ko'p betakror adabiy qahramonlar yaratgan taniqli yozuvchidir"(Rasulov A. 2001: 76). -deydi.

O'tkir Hoshimov asarlari tahlili: Temalar va obrazlar

O'tkir Hoshimov - o'zbek adabiyotining muhim namoyandalaridan biri bo'lib, uning asarlari inson sababdan kelajak uchun tanlov qilish, ma'naviy qadriyatlar va shaxsiy umidlarni qamrab oladi. Asarlarini tahlil qilganda, bir necha asosiy jihatlariga e'tibor qaratish lozim.

1. Asosiy temalar- Sevgi va aloqalar: Hoshimov o'z asarlarida sevgi, xiyonat, va inson o'rtasidagi munosabatlar haqida chuqur fikr yuritadi. Masalan, «Yulduz» asarida sevgi va uning murakkab qirralari tasvirlangan. - Sosial va ijtimoiy masalalar: Muallif o'z asarlarida jamiyating sharoitlarini, ijtimoiy adolatsizliklarni va inson huquqlarini ta'kidlaydi. Shuning uchun uning asarlarida tanqidiy ruh mavjud. «Asfandiyor» asarida shaxsning ijtimoiy hayotdagi o'rnini ko'rinadi. - Ma'naviyat va axloq: Hoshimovning asarlarini o'qish jarayonida ma'naviy muammolarga e'tibor beriladi. U insonning ichki dunyosi, axloqiy qarorlar va shaxsiy o'sishni o'rganadi.

2. Qahramonlar va obrazlar Hoshimovning asaridagi qahramonlar ko'pincha murakkab xarakterlarga ega. Ular turli qiyinchiliklarga duch kelib, o'zlarining ichki kurashlari orqali rejalarini o'zgartirishi yoki yangilashi kerak bo'ladi. Misol uchun: - Qizlar va o'smirlar: Uning asarlarida, xususan, yosh qizlarning ijtimoiy vaziyatlari, orzulari va sog'liq masalalari alohida o'rin tutadi.

- Ota-onalar va avlodlar: Oila tuzilishi, ota-onalarning tarbiyaviy roli ham Hoshimov asarlarida muhim ahamiyati O'tkir Hoshimov o'z asarlarida sodda va chiroyli tilni qo'llaydi. U qisqa, lekin samarali va jarangdor iboralar bilan fikrlarini ifodalaydi. Buning natijasida, o'qiydiganlar yozilgan voqealar va qahramonlarning his-tuyg'ularini oson sezishadi.

"Do'stlik va mehr insonning hayotidagi eng qadrlil xazinalardir" O'tkir Hoshimovning "Yillar, yo'llar, odamlar" asarida keltirilgan. Ushbu kitobda muallif do'stlik va sevgi qiymatini, insonlarning hayotidagi roli haqida chuqur fikrlar bildiradi.

O'tkir Hoshimov - o'zbek adabiyotining muhim namoyandalaridan biri bo'lib, uning asarlari ko'plab o'quvchilarning qalbiga yo'l topgan. U o'z ijodida insonning ichki dunyosini, hayotning murakkabligini va odamlar o'rtasidagi munosabatlarni chuqur tasvirlaydi. Hoshimovning yaratgan qahramonlari

ko'pincha o'zlari bilan kurashayotgan, o'zlarini izlayotgan shaxslar sifatida aks ettiriladi. Uning asarlari o'zbek va rus tillarida chop etilgan va ko'plab o'zbekistondan tashqarida ham tan olinadi. O'tkirHoshimovning uslubi oddiy va sodda, lekin mazmuni juda chuqur, bu esa o'quvchiga osonlik bilan kirish imkonini beradi. U nafaqat yozuvchi, balki jamoat arbobi sifatida ham faoliyat yuritgan. O'tkir Hishimovning asarlari nafaqat badiiy, balki tarbiyaviy ahamiyatga ham ega, sababi ular insoniy qadriyatlarni yuksak baholaydi.

Xulosa

O'tkir Hoshimov asarlari nafaqat o'zbek adabiyotining yorqin namunalaridan biri, balki insoniy qadriyatlar, sevgi, ijtimoiy adolat va xulq-atvor masalalariga bag'ishlangan chuqur tahlilni ham o'z ichiga oladi. U o'z asarlari orqali o'quvchini fikrlashga, o'z hayotidagi muammolarni tahlil qilishga undaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Rasulov A. Ardoqli adib.O`tkir Hoshimov hayoti va ijodiga chizgilar. – T., “Sharq”, 2001
2. Karimov A. Barkamol avlod-O`zbekiston taraqqiyotining poydevori.- T: "Sharq" 1997 yil
- 3.Ziyouz.com sayti